

ธุรกิจที่ถูกควบคุม ... โดยคณะกรรมการว่าด้วยสัญญา

1. คณะกรรมการว่าด้วยสัญญา

ประเทศไทยได้มีการประกาศใช้ พ.ร.บ. คู่ครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 เนื่องจากการเสนอสินค้าและบริการต่าง ๆ ต่อประชาชนมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นในขณะนั้น ซึ่งผู้ประกอบการมีการนำวิธีการทางการโฆษณาและทางการตลาดมาใช้ ซึ่งอาจส่งผลให้ผู้บริโภคตกอยู่ในฐานะผู้เสียเปรียบ แม้ว่าในบางกรณีจะมีกฎหมายกำหนดเป็นการเฉพาะอยู่แล้ว แต่ยังไม่มีความหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภคเป็นการทั่วไป จึงมีการประกาศใช้กฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้บริโภคในปี 2522 ซึ่งเป็น **กฎหมายคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภคเป็นการทั่วไปและครอบคลุมถึงการฟ้องร้องดำเนินคดีของผู้บริโภค** โดยกฎหมายดังกล่าวมีการกำหนดหน้าที่ของผู้ประกอบการค้าและผู้ประกอบธุรกิจโฆษณาต่อผู้บริโภค ตลอดจนจัดให้มีองค์กรรัฐที่มีหน้าที่ในการตรวจสอบตรา ดูแล และประสานงานระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐในการให้ความคุ้มครองผู้บริโภค กล่าวคือ **สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค (สคบ.)**

พ.ร.บ. คู่ครองผู้บริโภคม กำหนดให้มี **คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค** ทำหน้าที่สำคัญ เช่น พิจารณาเรื่องราวร้องทุกข์จากผู้บริโภค โทษเลวร้ายหรือประณามข้อพิพาทเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิผู้บริโภค ส่งเสริม พัฒนา และสนับสนุนงานคุ้มครองผู้บริโภค เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมีคณะกรรมการเฉพาะเรื่อง จำนวน 4 ชุด ได้แก่

☐ คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณา มีหน้าที่ เช่น ควบคุมการใช้ข้อความในการโฆษณา กำหนดสินค้าควบคุมฉลาก มีอำนาจออกคำสั่งลงโทษโฆษณาที่ไม่เป็นธรรมต่อผู้บริโภค เป็นต้น

☐ คณะกรรมการว่าด้วยความปลอดภัยของสินค้าและบริการ มีหน้าที่ เช่น กำหนดให้มีมาตรการเพื่อป้องกันหรือทำให้ความเสียหายจากการใช้สินค้าหรือบริการลดลง กำหนดหลักเกณฑ์วิธีการแจ้งความเป็นอันตรายให้ผู้ผลิตหรือนำเข้าปฏิบัติตาม สั่งห้ามขายสินค้าหรือให้บริการที่เป็นอันตราย เป็นต้น

☐ คณะกรรมการว่าด้วยฉลาก มีหน้าที่ เช่น กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดทำฉลาก สั่งเลิกใช้ฉลากหากเห็นว่าฉลากไม่ถูกต้องตามกฎหมาย พิจารณาให้ความเห็นเกี่ยวกับฉลากแก่ผู้ประกอบการ เป็นต้น

☐ คณะกรรมการว่าด้วยสัญญา มีหน้าที่ เช่น กำหนดธุรกิจที่ต้องถูกควบคุมข้อสัญญา กำหนดให้ใช้/ไม่ใช้ข้อสัญญาใดในแต่ละธุรกิจ กำหนดธุรกิจที่ต้องถูกควบคุมรายการในหลักฐานการรับเงิน เป็นต้น

2. ธุรกิจที่ถูกควบคุมโดยคณะกรรมการว่าด้วยสัญญา

ธุรกิจที่ถูกควบคุมสัญญาโดยคณะกรรมการควบคุมสัญญา มีจำนวนทั้งสิ้น 28 ธุรกิจ แบ่งออกเป็น 2 ประเภทหลัก ได้แก่

1. ธุรกิจที่ควบคุมสัญญา มีลักษณะสำคัญ 2 ประการ ได้แก่

- (1) ใช้ข้อสัญญาที่จำเป็นซึ่งหากมิได้ใช้ข้อสำคัญเช่นนั้น จะทำให้ผู้บริโภคเสียเปรียบผู้ประกอบการเกินสมควร
- (2) ห้ามใช้ข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรมแก่ผู้บริโภค

*มี 1 ธุรกิจที่เป็นทั้งธุรกิจที่ควบคุมสัญญาและธุรกิจที่ควบคุมรายการในหลักฐานการรับเงิน

มีจำนวน 14 ธุรกิจ ได้แก่

1) ธุรกิจบัตรเครดิต	2) ธุรกิจให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่	3) ธุรกิจขายห้องชุด
4) ธุรกิจให้เช่าซื้อเครื่องใช้ไฟฟ้า	5) ธุรกิจให้เช่าซื้อรถยนต์และรถจักรยานยนต์	6) ธุรกิจการขายรถยนต์ที่มีการจอง
7) ธุรกิจให้กู้ยืมเงินเพื่อผู้บริโภคของสถาบันการเงิน	8) ธุรกิจการให้บริการออกกำลังกาย	9) ธุรกิจการให้บริการจัดสรรเวลาเข้าใช้สถานที่พักผ่อน
10) ธุรกิจการขายรถยนต์ใช้แล้ว*	11) ธุรกิจการรับจ้างก่อสร้างอาคารเพื่อการอยู่อาศัย	12) ธุรกิจการให้กู้ยืมเงินเพื่อผู้บริโภค
13) ธุรกิจการให้เช่าอาคารเพื่ออยู่อาศัย	14) ธุรกิจการให้บริการดูแลเด็ก ผู้สูงอายุ คนทุพพลภาพ และผู้ป่วยตามสถานที่อยู่อาศัย	

ตัวอย่างของการควบคุมสัญญา: การกำหนดให้สัญญาต้องเป็นภาษาไทย การกำหนดขนาดตัวอักษร การระบุยี่ห้อ รุ่น หมายเลขเครื่องยนต์ และหมายเลขตัวถังของรถยนต์หรือรถจักรยานยนต์ การกำหนดวิธีการคำนวณจำนวนเงินค่าเช่าซื้อ การปฏิบัติกรณีผิดนัดชำระ เป็นต้น

2. ธุรกิจที่ควบคุมรายการในหลักฐานการรับเงิน มีลักษณะสำคัญ 2 ประการ ได้แก่

- (1) มีรายการและใช้ข้อความที่จำเป็นซึ่งหากมิได้ใช้ข้อสำคัญเช่นนั้น จะทำให้ผู้บริโภคเสียเปรียบผู้ประกอบการเกินสมควร
- (2) ห้ามใช้ข้อความที่ไม่เป็นธรรมแก่ผู้บริโภค

มีจำนวน 5 ธุรกิจ ได้แก่

- 1) ธุรกิจขายก๊าซหุงต้ม 2) ธุรกิจให้บริการซ่อมรถ 3) ธุรกิจการขายรถยนต์ใช้แล้ว* 4) ธุรกิจให้บริการเสริมความงาม 5) ธุรกิจให้บริการต่อเติมอาคารเพื่ออยู่อาศัย

ตัวอย่างของการควบคุมรายการในหลักฐานการรับเงิน: การกำหนดให้สัญญาต้องเป็นภาษาไทย การกำหนดขนาดตัวอักษร การกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับผู้ประกอบการ ผู้บริโภค และการให้บริการ ข้อความที่ผู้บริโภคมีสิทธิได้รับเงินคืน เป็นต้น

ทั้งนี้ หากกำหนดให้มีข้อความใด แต่สัญญาธุรกิจที่ควบคุมไม่มีข้อความนั้น ➡ ให้ถือว่าไม่มีข้อความนั้น
หากกำหนดให้ไม่มีข้อความใด แต่สัญญาธุรกิจที่ควบคุมมีข้อความนั้น ➡ ให้ถือว่าไม่มีข้อความนั้น

